

Den ordinaire civile Procesmaade,

fremstillet

af

J. Nellesmann.

Fjerde gennemfætte og forøgede Udgave.

Kjøbenhavn.

H. Hagerups Forlag.

Triers Bogtrykkeri (H. J. Schou).

1892.

Fortale til anden Udgave.

Nærværende Skrift er en ny Udgave af mine i Aaret 1864 i et mindre Oplag trykte og for en snevrere Kreds bestemte „Forelæsninger over den ordinaire civile Procesmaade“. I Forhold til første Udgave er denne Bog i mange Puncter omarbeidet og ikke ubetydeligt forøget (med 5 Ark). Indholdsforøgelsen har for en stor Deel sin Grund i, at jeg har forsøgt paa — tildeels i Henhold til, hvad jeg ved Læsning af ældre utrykte Domme har erfaret — at oplysse Procesmaadens historiske Udviklingsgang fra Chr. V Lovbog til dens nuværende Standpunct noget nærmere, end hidtil er skeet i vore juridiske Haandbøger, og saaledes at yde et Bidrag til at udfylde dette forholdsviis lidt bekjendte Mellemstadium. Forandringerne og de mindre Tilføininger ere saa mange, at jeg ikke her i saa Ord kan angive dem. Skulde jeg fortrinsviis fremhæve nogle Materier, hvori jeg har deels forandret deels udviklet og modificeret den ældre Fremstilling, maatte jeg nævne Læren om Proceduren, Fortolkningen af 1. 13. 16 og 17 samt de hermed sammenhængende Undersøgelser og Læren om Dommes Retskraft. Og saa har jeg i noget høiere Grad end tidligere tillagt Lovbogens Beviistheorie en løvbunden Character, medens jeg stærkere fremhæver, at den friere Bedømmelse af Beviset skyldes den senere Retsudvik-

ling. Med Hensyn til de mindre Tilføininger og Forandringer skal jeg kun i Almindelighed bemærke, at der er taget Hensyn til senere Literaturfrembringelser saavel som til senere Love og Retsdomme, dog uden at jeg i sidstnævnte Henseende gjør Krav paa Fuldstændighed.

Med disse Ord overgiver jeg mit Arbejde til det retsfyndige Publicums velvillige Dom.

Kjøbenhavn i November 1869.

J. Nellesmann.

Fortale til tredje Udgave.

Ved at forelægge den juridiske Læseverden tredje Udgave af den ordinaire civile Procesmaade tillader jeg mig følgende Bemærkninger.

De foretagne Forandringer og Tilføielser, som have forøget nærværende Udgave med omtrent 5 Ark, hidrøre deels fra, at jeg paa flere Steder har rettet og fuldstændiggjort den retshistoriske Deel af Fremstillingen ved Hjælp af de siden Aaret 1869, da anden Udgave udkom, offentliggjorte Oplysninger om ældre Tiders Retstilstand, blandt hvilke især maa fremhæves H. Sylows Skrift om den materielle Beviistheori, deels fra, at jeg har taget Hensyn til, hvad der angaaende den gjældende Ret er fremkommet i vor nyere Literatur, saavel som til de vigtigste Præjudicater i de almindelige Domsamlinger. Dog maa den Omstændighed, at Skriftets Trykning har udstrakt sig over et temmelig langt Tidsrum, naturligen have til Følge, at ikke Alt, hvad der er fremkommet i den allerseneste Tid, har kunnet tages i Betragtning.

Jeg har, ligesom i dette Skrifts anden Udgave, citeret tredje Udgave af Schweigaards Norske Proces, da fjerde Udgave først er bleven fuldendt, efter at dette Skrifts Trykning var temmelig vidt fremskreden. Men det er let for dem, der

kun have fjerde Udgave af Schweigaards Bog i Hænde, at finde det Sted i denne, hvortil mine Citater sigte, ved Hjælp af den Sammenstilling af Sidetallet i de forskjellige Udgaver, som er trykt S. 669 ff. i den nævnte fjerde Udgave.

Bed Citaterne af Processens almindelige Deel og A. W. Scheels Personret og Familieret er der i Parenthes tilføjet Pagina i de nyere Udgaver.

For Stempellovgivningens Vedkommende har jeg fulgt den Regel at citere Loven af 19 Febr. 1861 som Hovedbestemmelsen; det tilsvarende Sted i Bekjendtgjørelsen af 1 Decbr. 1874 findes uden Vanskelighed.

Kjøbenhavn i August 1881.

J. N e l l e m a n n.

Idet jeg henholder mig til ovenstaaende Fortaler til de tidligere Udgaver af dette Skrift, skal jeg blot tilføie, at nærværende Udgave er forøget med lidt over 3 Ark, hvilken Forøgelse hidrører deels fra, hvad der af Hensyn til senere Love og Literatur er anseet nødvendigt, deels fra Henvisninger til de mange senere faldne Domme, som ere af Betydning for Fremstillingen. Jeg maa gjentage, at da Skriftets Trykning, som bekjendt, har udstrakt sig over et langt Tidsrum, har ikke Alt, hvad der i den seneste Tid er fremkommet, kunnet tages i Betragtning.

Kjøbenhavn i Febr. 1892.

J. N e l l e m a n n.

Indholdsfortegnelse.

Første Capitel.

Almindelige Grundsætninger i den ordinaire civile Procesmaade	1—12
---	------

Andet Capitel.

Om Stævning	12—68
Begrebet Stævning i Almindelighed	12—14
Til hvilke Rets handlinger Stævning er fornøden	14—20
Undtagelse fra Reglerne i § 3	20—21
Hvorvidt Stævning med Parternes Overenskomst kan undlades	21—23
Overfigt over de forskjellige Arter af Stævning	23—24
Om Stævnings Indhold a) Parterne	24—28
b) Sagens Gjenstand	28—30
c) Betegnelse af den processuelle Handling, som efter Stævningen skal foretages	30
d) Tiden og Stedet	30—35
e) Bemærkning om Lovdags Afstæffelse	35—36
f) Paaberaabelse af særegne Omstændigheder m. m.	37
Om Stævnings Form	37—40
Om Stævnevarselet	40—51
Om Forkyndelsen	51—66
Om Virkningen af Parternes Vedtagelser og Renunciationer med Hensyn til Stævningsreglerne	67—68

Tredie Capitel.

Om Proceduren	68—160
A. Almindelige Grundsætninger for Proceduren	71—92
B. Om Procedurens Gang og enkelte Bestanddele	92—142
1) Om Sagens Incamination og Deduction	92—103
2) Om Indstævntes Forsvar	103—133

a) Om Indstævntes Forsvar i Henseende til Formaliteten	104—120
b) Om Indstævntes Forsvar i Henseende til Realiteten	120—133
3) Om Parternes videre Procedure	133—142
a) Om Sagsøgerens Gjensvar (Replik)	133—139
b) Om Indstævntes Svar herpaa (Duplik)	139—141
c) Om Parternes senere Procedure	141—142
C. Om Retsvirkningerne af Parternes Processhandlingar samt om Betingelserne for disses Gyldighed	143—152
D. Om Parternes Forpligtelse til at bringe deres Procedure og Beviisførelse til Modpartens Kundskab	152—160

Fjerde Capitel.

Om Udsættelser under Sagens Procedure	160—184
I. Udsættelser med begge Parter Samtykke	162—166
II. Udsættelser paa Grund af den ene Parts Begjæring	166—180
III. Udsættelser ifølge Rettens Bestemmelse, uden at Begjæring herom er fremsat	180—184

Femte Capitel.

Om Parternes Udeblivelse og Virkningerne heraf	184—208
Om Citantens Udeblivelse den første Tægtedag	187—190
Om Indstævntes Udeblivelse den første Tægtedag	190—205
Om den ene af Parternes Udeblivelse under Sagens Drift	205—208
Om begge Parter Udeblivelse	208

Sjette Capitel.

Om Inddragelsen af nye Objecta litis under den imellem Parterne verserende Sag	209—259
A. Om Contrasøgemaal	210—255
De nærmere Betingelser for, at Contrasøgemaal kan tilstedes	230—247
Om Contrasøgemaals Sværkættelse	248—255
B. Om Continuationsøgemaal i egentlig Forstand	255—259

Syvende Capitel.

Om Indtrædelse af nye Parter samt om Forandring af de oprindelige Parter under Sagen	260—300
A. Om Indtrædelsen af nye Parter i Sagen ved Siden af de oprindelige, som beholde deres Stilling	260—288
1) Om Intervention	263—279
Tillæg. Om den saakaldte Litis denuntiatio	279—283
2) Om Adcitation	283—288
B. Om Forandring af Sagens Parter under Processen	288—300

Ottende Capitel.

Om Beviis	300—811
A. Indledning	300—324
B. Om Gjenstanden for Beviis	325—343
C. Om Beviisbyrden	343—377
D. Om Beviisførelsen i Almindelighed	378—395
Om Dommerens Stilling til Beviisførelsen	378—386
Om Maaden, hvorpaa Parterne tilvejebringe Beviis	386—391
Om Beviisførelsens Resultat og om Formodninger	392—395
E. Om de enkelte Beviismidler og deres Anvendelse	395—686
I. Egen Tilstaaelse	395—408
II. Beviis ved Bidner	408—589
I. Om Bidnets Dygtighed eller Troværdighed samt om de inkompetente Bidner	416—510
De almindelige positive Betingelser for, at Nogen kan admit- teres som Bidne	422—427
A. Om de Inhabilitetsgrunde, som nærmest vedkomme Bid- nets Dexteritet	427—430
B. Om de Inhabilitetsgrunde, som nærmest vedkomme Bid- nets Sinceritet	430—501
I. Mangler med Hensyn til Bidnets almindelige moralske og religiøse Tilstand	430—449
II. Om Inhabilitet paa Grund af Bidnets særegne Forhold til Parterne eller til selve Sagen	450—499
a) Om fjendtligt Forhold imellem Bidnet og Parten	450—453
b) Om Bidner, som paa Grund af deres Hengivenheds- eller Afhængighedsforhold til Parterne ere villige	453—476
c) Om Bidnets Forhold til Sagen	476—497
Om Virkningen af foregaaende Vedtagelser med Hensyn til Bidnepligten og Bidnesbyrdets Beviiskraft	497—499
C. Om de Tilfælde, i hvilke et Bidnesbyrds Troværdighed svækkes ved Forklaringens Indhold, Bidnets Adfærd under samme o. s. v.	499—501
D. Om de saakaldte inkompetente Bidner	501—509
II. Betingelserne for et gyldigt Bidnebeviis i Henseende til Bidnernes Antal og Overensstemmelse	510—523
III. Om Fremgangsmaaden med Bidneførelsen	523—589
1) Om Nødvendigheden af Forligsmægling	523—525
2) Om Bidnesagens Bærning	525—528
3) Om Bidneførningen	528—534
4) Om Bidnesagens Incamination	534—535
5) Om Udeblivelser under Bidnesagen	535—547

6) Om Vidneførselens Gjenstand og dens Begrændsninger i saa Henseende	547—553
Præscription af Vidneførsel	553—566
7) Om Indsigelser mod Vidneførselen samt om den Proce- dure og de Kjendelser, som herved kunne foranlediges . . .	566—573
8) Om Vidners Afhørelse og Eedfæstelse	573—580
9) Om Thingsvidnets Slutning og Beskrivelse	580—582
Om Udstrækningen af et Thingsvidnes Virksomhed saavel med Hensyn til Sager som med Hensyn til Personer samt om Virkningen af Feil, begaaede ved dets Optagelse	582—589
III. Beviis ved Syn og Skjøn	589—638
Begrebet Syn og Skjøn som særeget Beviismiddel	589—599
Om Forstjællens imellem Syn og Skjøn	599—602
Om Nødvendigheden af Syns- eller Skjønssorretninger under Rettergangssager	602—605
Om Syns- eller Skjønssorretningens Forhold til Hovedsagen	605—608
Den processuelle Fremgangsmaade ved Optagelsen af en sædvanlig Syns- eller Skjønssorretning	609—624
Om Paaanke af Syns- eller Skjønssager og hvad derunder er passeret eller dermed staaer i Forbindelse	624—638
IV. Beviis ved Documenter	638—686
Indledningsbemærkninger	638—643
I. Om originale offentlige Documenters Beviiskraft . . .	643—657
II. Om originale private Documenters Beviiskraft	657—680
III. Om Copier af Documenter	680—686
F. Om directe og indirecte Beviis	686—701
G. Om Modbeviis	701—714
Tillæg. Om synbare Beviismidlers Udlevering og Foreviisning	714—725
H. Om Parteres Eed	726—811
Indledningsbemærkninger	726—735
I. Om Gjenstanden for Parteres Eed samt om Personerne, hvem den paalægges	735—741
II. Om Habiliteten til at aflægge Parteres Eed	741—744
III. Om de Tilfælde, i hvilke Parteres Eed kan anvendes: a) efter Overeenskomst mellem Parterne, og b) efter Paalæg af Dommeren i Henhold til Loven	744—784
a) Anvendelse af Parteres Eed ifølge Overeenskomst imellem Parterne	744—745
b) Anvendelse af Parteres Eed efter Paalæg af Dommeren i Henhold til Loven	746—784
1) Om de almindelige Betingelser for Anvendelsen af saadan Eed efter L. 1. 14. 6 og 7	746—752

2) Anvendelser af Parts Eed udenfor det i 1. 14. 6 og 7 omhandlede Tilfælde	752—784
a) Tilfælde, i hvilke Lovgivningen ikke fordrer vis For- modning for, at der kan paalægges den Sigtede Benægtelsesseed	752—775
b) Tilfælde, i hvilke Sigtesseed efter Lovgivningen kan an- vendes	775—782
c) Nogle særegne Arter af Parters Eed	782—784
IV. Om Eedsdommen	784—789
V. Om Fremgangsmaaden ved Edens Afslæggelse	789—811

Niende Capitel.

Om Procedurens Slutning	811—833
I. Om Sagens Indlædelse	812—814
II. Om Sagens Optagelse	814—833
Om Optagelsens Betydning og Virkning for Parterne samt om Sagens Reassumtion	817—826
Om Optagelsens Virkninger for Dommeren	826—833

Tiende Capitel.

Om Sagens Ophævelse	834—840
-------------------------------	---------

Ellevte Capitel.

Om Domme og Kjendelser	841—964
A. Almindelige Bemærkninger om disse Benævnelses Brug og Betydning.	841—844
B. Om Forholdet imellem Dommen og de foregaaende For- handlinger i Sagen	844—852
C. Om den ved Dommen stedfundne Afgjørelse af Retstviisten	852—883
a) Om Afgjørelsens Tydelighed, Fuldstændighed og Bestemthed	852—861
β) Om den stete Afgjørelses Sværkhed og de med Hensyn hertil foruødnede Bestemmelser i Dommen	861—883
Om Tvangen til Dommens Efterkommelse	869—879
Om Tiden for Dommens Opfyldelse	879—883
D. Om Afgjørelsens Begrundelse	883—889
E. Om Dommens Affattelse	889—905
F. Om Dommens Vedtagelse	905—908
G. Om Dommens Affigelse, Beskrivelse og Forkyndelse	908—910
H. Om Dommens forbindende Kraft som Retsafgjørelse	910—964
Hvorvidt Dommens forbindende Kraft strækker sig imellem de samme Parter	918—935
Om Dommen forbinder Trediemand	935—949
Om Domsindsigelsens Betydning og Virkninger	949—959

XIV

Hvorvidt de udviklede Regler om Retskraften ere anvendelige
paa alle Retsdecreter, der affiges under Domsbehandlingen 959—964

Tolvte Capitel.

Om Procesomkostningerne	964—1002
a) Historisk Oversigt	964—975
b) Fremstilling af den gjældende Rets Regler om Procesom- kostningernes Ophævelse og Paalæg	976—996
c) Om Bestemmelsen af Procesomkostningernes Beløb	996—1001

Trettende Capitel.

Processuelle Straffe	1002—1014
--------------------------------	-----------